

UDK 336.74(497.5)

Izvorni znanstveni članak

Dr. sc. Petar Proklin,
Marina Proklin,
Blaženka Hadrović

NOVČANO- -RAČUNOVODSTVENA IZVJEŠĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ I NJIHOV INSTITUCIONALNI OKVIR

U procesu poduzetništva i poduzetničkog odlučivanja neophodne su odgovarajuće informacije. Nedvojbeno, veći dio tih informacija nastaje u računovodstvenom informacijskom sustavu, odnosno računovodstvu poduzetnika i one su sastavnice robno-računovodstvenih izvješća. Priprema, sastavljanje i prezentiranje novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika (bilanca, račun dobitka i gubitka, promjene glavnice - izvješće o svim promjenama glavnice ili izvješće o promjeni glavnice, osim promjena nastalih iz kapitalnih transakcija s vlasnicima i raspodjele vlasnicima, izvješće o novčanom tijeku i bilančno-računovodstvene politike i bilješke uz novčano-računovodstvena izvješća) u Republici Hrvatskoj bazirana su u institucionalnim okvirima, koji su i polazište, odnosno informacijska osnova za donošenje poduzetničkih odluka.

Ključne riječi: računovodstvo, novčano-računovodstveno izvješće, financijsko računovodstvo, računovodstvo poduzetnika, institucionalni okvir

1. UVOD

Općenito su u procesu poduzetništva i poduzetničkog odlučivanja neophodne odgovarajuće informacije. Nedvojbeno veći dio tih informacija nastaje u računovodstvenom informacijskom sustavu, odnosno računovodstvu poduzetnika i one su sastavnice novčano-računovodstvenih izvješća.

Za naš pogled na naslovnicu ovog rada pozornost ćemo usmjeriti na institucionalni okvir koji se uvažava prilikom pripremanja, sastavljanja i prezentiranja novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika u Republici Hrvatskoj. To znači da se novčano-računovodstvena izvješća poduzetnika (bilanca, račun dobitka i gubitka, promjene glavnice - izvješće o svim promjenama glavnice ili izvješće o promjeni glavnice, osim promjena nastalih iz kapitalnih transakcija s vlasnicima i raspodjele vlasnicima, izvješće o novčanom tijeku i bilančno-računovodstvene politike i bilješke uz novčano-računovodstvena izvješća) pripremaju, sastavljaju i prezentiraju, prije svega, za korisnike tih izvješća u okolini poduzetnika.

Bjelodano, navedeni računovodstveni podaci i računovodstvene informacije, kao sastavnice novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika, mogu biti informacijska osnova za donošenje poduzetničkih odluka i korisnicima unutar poduzetnika.

2. NOVČANO-RAČUNOVODSTVENA IZVJEŠĆA

Računovodstveni podaci i računovodstvene informacije postignuće su tijekom funkcioniranja računovodstvenog informacijskog sustava odnosno računovodstva i/ili računovodstvenog procesa (accounting), i sastavnice su **novčano-računovodstvenih izvješća opće namjene - temeljnih i upravljačkih** (menadžerskih).

Temeljna se odnosno novčano-računovodstvena izvješća poduzetnika **opće namjene** sastavljaju i prezentiraju prema odredbama:

- članku 14. i 15. Zakona o računovodstvu, a u svezi s člankom 15. primjenjuju se
- MRS 1 Prezentiranje financijskih izvještaja i
- MRS 34 Financijsko izvješćivanje za razdoblja u toku godine.

Upravljačka (menadžerska) se novčano-računovodstvena izvješća poduzetnika sastavljaju i prezentiraju prema zahtjevima njihovih korisnika.

Stoga su temeljna, odnosno novčano-računovodstvena izvješća poduzetnika opće namjene namijenjena **vanjskim** (eksternim) **korisnicima** dok su upravljačka (menadžerska) izvješća namijenjena **unutarnjim** (internim) **korisnicima**.

Međutim, **postoji opća povezanost i uvjetovanost** temeljnih, odnosno upravljačkih (menadžerskih) i novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika opće namjene.

Zašto, osim novčana, i računovodstvena?

Zovu se novčana (i/ili financijska kako je nespretno prevedena engleska riječ "financial") zato što izražavaju novčanu činjenicu (die Tatsache), podatak (die Angabe), vijest (die Nachricht) i informaciju (die Information), odnosno novčani pothvat (transakciju) kao postignuće poduzetništva, iako su zapravo računovodstvena izvješća. Odgovor, dakle, nalazimo u datosti - novčana (financijska) izvješća ("financial statements") postignuće je funkcioniranja računovodstvenog informacijskog sustava, odnosno računovodstva pa **su stoga računovodstvena**.

Engleski izraz "financial"¹ označava prezentiranje nečega što se može izraziti novčanom jedinicom mjere. Upravo je riječ o funkcioniranju računovodstvenog informacijskog sustava odnosno računovodstva i njegovim postignućima u obliku novčano-računovodstvenih izvješća. Međutim, sve što je izraženo u novčanoj jedinici mjere, nije i predmet bavljenja poslovnih financija. Primjerice, za poslovne financije, jedno od novčano-računovodstvenih izvješća, izvješće o novčanom tijeku, kao i bilanca, predmet je bavljenja poslovnih financija, dok račun dobitka i gubitka i računovodstvene kategorije koje su u njega uključene - rashodi i prihodi - nisu zanimljive za poslovne financije. Isto tako, za **poslovne financije nisu toliko zanimljive temeljne računovodstvene kategorije**, među inim, **troškova i/ili prihoda, već samo izdataka i primitaka**.

Bjelodano, **račun dobitka i gubitka ne bismo mogli nazvati i financijskim izvješćem**.

Dakle, **radi se o novčano-računovodstvenim, a ne financijskim izvješćima!**

¹ Opet je riječ u pogrešnom prijevodu. Primjerice, engleska riječ "control" ne znači samo kontrolu ili kontroliranje. Tako je i s engleskim izrazom "financial" što znači samo nešto u svezi s poslovnim financijama.

2.1. Institucionalni okvir u svezi s pripremanjem, sastavljanjem i prezentiranjem novčano-računovodstvenih izvješća

Pripremanje se i sastavljanje, u okviru računovodstvenog informacijskog sustava odnosno računovodstva **te prezentiranje** putom računovodstvenog sustava informiranja, **novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika temelji na odrednicama:**

1. Zakona o računovodstvu,²
2. Međunarodnih računovodstvenih standarda,³
3. Službenih stajališta Stalnog odbora za objašnjenje Međunarodnih računovodstvenih standarda,⁴
4. Stavova Hrvatskog odbora za računovodstvo i računovodstvene standarde (HORRS-a) u svezi s primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda,⁵
5. Okvira za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja,⁶
6. Zakona o trgovačkim društvima,⁷
7. Usvojene računovodstveno-bilančne politike i/ili usvojenih računovodstveno-bilančnih politika poduzetnika,
8. Svjetskih teorijskih i praktičnih računovodstvenih postignuća.

2.2. Odgovornost za pripremanje, sastavljanje i prezentiranje novčano-računovodstvenih izvješća

Uprava je, odnosno ravnateljstvo (management) **i/ili drugo upravno tijelo poduzetnika odgovorno za pripremanje, sastavljanje i prezentiranje novčano-računovodstvenih izvješća**.

² Zakon o računovodstvu (Narodne novine, br. 90., Zagreb, srijeda 30. prosinca 1992.)

³ Međunarodni računovodstveni standardi (Narodne novine, br. 47/95., 65/96., 30/97., 105/97., 3/99., 148/99. i 2/00.)

⁴ Službena stajališta Stalnog odbora za objašnjenje Međunarodnih računovodstvenih standarda (Narodne novine br. 148/99.)

⁵ Stavovi Hrvatskog odbora za računovodstvo i računovodstvene standarde (HORRS-a) u svezi s primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda (Narodne novine br. 18/94. i 25/99.)

⁶ Okvir za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja, Međunarodni računovodstveni standardi 2000., Hrvatska zajednica računovoda i financijskih djelatnika, Zagreb, 2000.

⁷ Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine, br. 111/93.)

Navedena precizacija nedvojbeno ukazuje da odgovornost za pripremanje, sastavljanje i prezentiranje novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika ima:

- uprava odnosno ravnateljstvo i drugo upravno, odnosno ravnateljsko tijelo;
- uprava odnosno ravnateljstvo ili
- drugo upravno tijelo, odnosno ravnateljsko tijelo.

S tim je u svezi, uprava odnosno ravnateljstvo poduzetnika, osim navedene odgovornosti, također zainteresirano za računovodstvene podatke i računovodstvene informacije kao sastavnice odnosnih izvješća.

Poglavito, kako pripremljene, sastavljene i prezentirane računovodstvene informacije, posebice u opće namjene odnosno temeljnim novčano-računovodstvenim izvješćima, nisu dovoljne za nesmetani tijek upravljačkih funkcija planiranja, organiziranja, odlučivanja i nadziranja, postoji potreba za dodatnim informacijama.

Budući da je uprava, odnosno ravnateljstvo (management) poduzetnika odgovorno i za povjerenu im imovinu (resurse), a u cilju ostvarenja djelotvornosti njihovog poduzetništva (biznisa), ona može odrediti sadržaj i oblik dodatnih računovodstvenih informacija. U tom ozračju dotičemo se i temeljne podjele računovodstva s motrišta predmeta kojim se bavi:

- **financijsko računovodstvo** - eksterno - svoja novčano-računovodstvena izvješća sastavlja za vanjske korisnike;
- **upravljačko računovodstvo** - interno - (menadžersko) svoja novčano-računovodstvena izvješća sastavlja za unutarnje korisnike.

Ipak, objavljena novčano-računovodstvena izvješća temelje se na računovodstvenim informacijama koje koristi uprava, odnosno ravnateljstvo (management) poduzetnika glede:

- novčanog položaja;
- uspješnosti poduzetništva;
- promjena novčanog položaja poduzetnika.

U toj suvislosti, budući da je računovodstvo informacijska, a ne upravljačka funkcija poduzetnika, stoga odgovornost za pripremanje, sastavljanje i prezentiranje novčano-računovodstvenih izvješća i nije na računovodstvu.

2.3. Teorijsko ustrojstvo novčano-računovodstvenog izvješćivanja

Kako je cilj računovodstvenog informacijskog sustava, odnosno računovodstva u sastavljanju novčano-računovodstvenih izvješća:

- opće namjene - temeljnih i
- ostalih - upravljačkih (menadžerskih),

ali na hrvatskom jeziku i u hrvatskoj novčanoj jedinici, to su navedena izvješća postignuće tjeka funkcioniranja navedenog sustava, odnosno računovodstva.

Tako sastavljena novčano-računovodstvena izvješća računovodstveni sustav informiranja prezentira njihovim korisnicima.

Dakle, **novčano-računovodstvena izvješća krajnje su postignuće funkcioniranja računovodstvenog informacijskog sustava, odnosno računovodstva - računovodstvenog djelovanja, odnosno procesa (accounting).**

U skladu s Okvirom za sastavljanje - u računovodstvenom informacijskom sustavu odnosno računovodstvu - i prezentiranje - putom računovodstvenog sustava informiranja, **Međunarodni računovodstveni standard 1 propisuje kao cilj osnovu za prezentiranje novčano-računovodstvenih izvješća opće namjene kako bi se osigurala usporedivost:**

- s novčano-računovodstvenim izvješćima poduzetnika prethodnih razdoblja, kao i
- s novčano-računovodstvenim izvješćima drugih poduzetnika.

Stoga, računovodstveno-bilančne politike, koje je usvojio poduzetnik za sastavljanje i prezentiranje novčano-računovodstvenih izvješća, moraju se temeljiti na računovodstveno-bilančnim načelima i računovodstveno-bilančnim standardima.

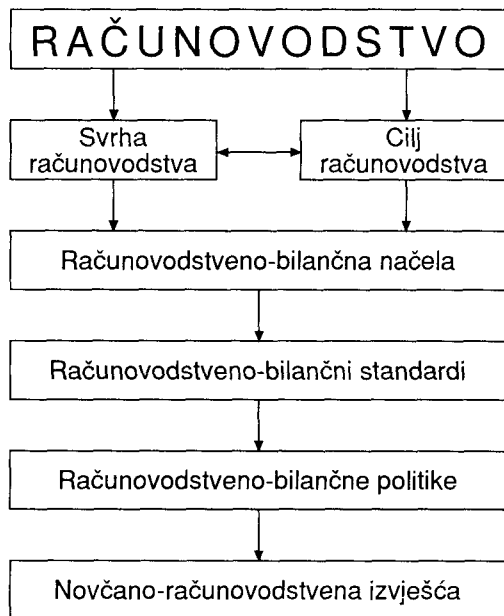
Teorijski ustroj novčano-računovodstvenog izvješćivanja treba uvažiti određeni zakonomjerni tijek na način kako je to prikazano na slici 1.

1.4. Svrha i cilj novčano-računovodstvenih izvješća

Svrha je općenito ono prema čemu se teži, zbog čega nešto postoji, što se želi postići, a postiže se ostvarenjem cilja ili ciljeva. Svrha je nešto trajno, za razliku od ciljeva koji se mogu u određenim okolnostima mijenjati kako bi se postigla ista svrha.

Svrha je viši pojam od cilja.

Svrha je novčano-računovodstvenih izvješća u ustrojstvu informacija o imovini, glavnici, dugovi-

Slika 1. Teorijsko ustrojstvo
novčano-računovodstvenog izvješćivanja

ma, приходима и добитима, rashodima i gubicima, novčanom tijeku i promjenama glavnice.

Novčano-računovodstvena izvješća opće namjene ili temeljna, kao postignuće tijeka funkcioniranja računovodstvenog informacijskog sustava, odnosno računovodstva, s navedenim ustrojem temeljnih računovodstvenih kategorija, novčanim tijekom i promjenama glavnice čine osnovu za buduće prezentiranje korisnicima računovodstvenih informacija.

Tako sastavljena novčano-računovodstvena izvješća za ovu svrhu udovoljavaju potrebama za računovodstvenim informacijama većine korisnika. Međutim, novčano-računovodstvena izvješća ne pružaju sve podatke i računovodstvene informacije potrebne korisnicima pri donošenju gospodarskih odluka budući da se temelje na prošlim poduzetničkim pothvatima i obično ne sadrže nenovčane informacije.

Stoga, navedeni računovodstveni podaci i informacije, ustrojeni u novčano-računovodstvenim izvješćima opće namjene, odnosno temeljnim, zajedno s drugim podacima i računovodstvenim informacijama u bilješkama uz novčano-računovodstvena izvješća, pomoć su korisnicima informacija u predviđanju budućeg novčanog tijeka

poduzetnika posebice u određivanju vremena i izvjesnosti glede stvaranja novca i novčanih ekvivalenata.

Cilj je novčano-računovodstvenih izvješća pružiti informacije o poduzetničkim postignućima ravnateljstva glede povjerene mu imovine (resursa) i novčanom položaju poduzetnika, novčanom tijeku i svim promjenama glavnice ili mimo računa dobitka i gubitka.

U toj je suvislosti cilj novčano-računovodstvenih izvješća opće namjene ili temeljnih pružiti računovodstvene podatke i informacije o novčanom položaju poduzetnika, poduzetničkim postignućima i novčanom tijeku poduzetnika.

Osim toga, cilj je novčano-računovodstvenih izvješća i u pružanju informacija o poduzetničkim postignućima ravnateljstva (managementa) ili odgovornosti ravnateljstva glede povjerene mu imovine (resursa). Vlasnici glavnice, odnosno korisnici računovodstvenih podataka i informacija ustrojnih u novčano-računovodstvenim izvješćima koji žele ocijeniti poduzetničke pothvate ravnateljstva ili njegovu odgovornost čine to kako bi si omogućili donošenje gospodarskih odluka. Primjerice, te odluke mogu uključiti pitanja: zadržati li ili prodati svoje ulaganje u poduzetnika ili treba li ponovno imenovati ili zamijeniti ravnateljstvo (management).

Slikovito prezentiranje svrhe i cilja novčano-računovodstvenih izvješća učinjeno je na slici 2.

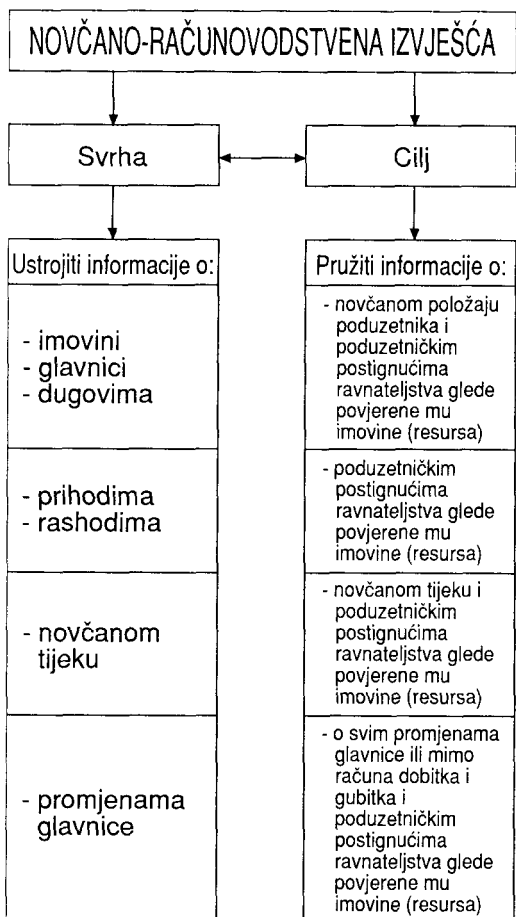
1.5. Sustav novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika

Sustav novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika povezuje računovodstveni informacijski sustav, odnosno računovodstvo prilikom sastavljanja navedenih izvješća i računovodstveni sustav informiranja prilikom prezentiranja novčano-računovodstvenih izvješća.

Bjelodano, s motrišta prezentiranja može se zaključiti: računovodstveni je informacijski sustav, odnosno računovodstvo, svrha, a računovodstveni je sustav informiranja glede prezentiranja novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika cilj.

Sustav novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika temelji se, među inim, na

- Zakonu o računovodstvu, i
- Međunarodnim računovodstveno-bilančnim standardima, posebice na Međunarodnom

Slika 2. Svrha i cilj novčano-računovodstvenih izvješća

računovodstvenom standardu 1 (promijenjen 1997.) Prezentiranje financijskih izvještaja.⁸

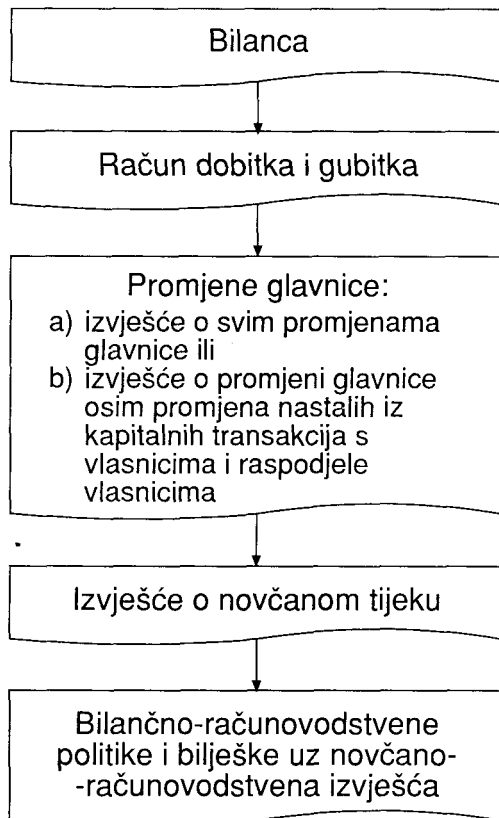
Sustav novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika čine:

- bilanca;
- račun dobitka i gubitka;
- promjene glavnice;
- izvješće o novčanom tijeku;
- računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje.

U odnosu na postojeći Zakon o računovodstvu i dosadašnje Međunarodne računovodstvene standarde,

izvješće o promjenama glavnice predstavlja novi sustavno motreno podsustav sustava novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika.

Precizacija sustava novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika prikazuje se na slici 3.

Slika 3. Sustav novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika

2. KORISNICI RAČUNOVODSTVENIH IZVJEŠĆA

Računovodstveni informacijski sustav, odnosno računovodstvo, sastavlja i oblikuje, a računovodstveni sustav informiranja prezentira računovodstvene podatke i informacije ustrojene u novčano-računovodstvenim izvješćima različitim korisnicima tih izvješća.⁹

⁸ Međunarodni računovodstveni standard 1 (promijenjen 1997.) Prezentiranje financijskih izvještaja. (Narodne novine, br. 3, Zagreb, petak, 8. siječnja 1999.) str. 82-94.

⁹ Proklin, P., Pristup računovodstvenim politikama, Novi računovodstveni sustav utemeljen na međunarodnim računovodstvenim standardima, zbornik radova, RRiF, Zagreb, prosinca 1992., str. 94.

Medu nizom podjele, korisnika računovodstvenih informacija, a time i novčano-računovodstvenih izvješća, možemo podijeliti na sljedeći način:

1. **unutarnji** (interni);
2. **vanjski** (eksterni).

Za unutarnje korisnike možemo reći da su posebice ravnatelji (menadžeri) i zaposlenici.

Za vanjske korisnike možemo reći da su vlasnici, zajmodavci, dobavljači, kupci, vlada i javnost.

Sve većom dostupnošću pojedinačnih programa koji nisu dio samog računala (softvera) računovodstvene podatke i informacije mogu objašnjavati (interpretirati) i pojedinci. Do sada je samo mali broj posebnih stručnjaka bio u mogućnosti objasniti prezentirane informacije.

Vrlo brzi napredak informacijske tehnologije omogućuje poduzetnicima pravovremeno dostavljanje skupine istovrsnih podataka i računovodstvenih informacija iz unutarnjeg (internog), odnosno upravljačkog računovodstva koje će oni zajedno s ravnateljstvom (menadžmentom) odmah moći objašnjavati (interpretirati) prema vlastitim potrebama uz pomoć vlastitih programa.

Korisnici i njihove potrebe za računovodstvenim podacima i informacijama uključuju sljedeće:

1. **Ulagачi** (investitori). Ulagачi rizične glavnice, zbog veće neizvjesnosti od izvjesnosti u poduzetništvu, zabrinuti su zbog rizika svojstvenog ulaganjima te povrata od tih ulaganja. Stoga oni trebaju računovodstvene podatke i informacije koje im čine podlogu pri prosudbi trebaju li kupiti, držati ili prodati glavicu, odnosno dionice. S tim u svezi, i dioničari su također zainteresirani za računovodstvene podatke i informacije koje im služe pri procjeni sposobnosti poduzetnika glede isplate dividende.
2. **Zaposlenici**. Zaposlenici, su kao i njihove određene predstavničke skupine, zainteresirani za računovodstvene podatke i informacije o stabilnosti poduzetništva koje donosi dobitak (profitabilnosti) njihovim poslodavcima. Osim toga, oni su također zainteresirani za informacije koje im omogućuju procjenu sposobnosti poduzetnika da osigura nagradivanje, mirovinska prava i mogućnosti zapošljavanja.
3. **Zajmodavci**. Zajmodavci su zainteresirani za informacije hoće li njihovi zajmovi, otplatne kvote i kamate (anuiteti) biti pravodobno plaćeni.

4. **Dobavljači i ostali vjerovnici**. Dobavljači i ostali vjerovnici zainteresirani su za one računovodstvene informacije koje im omogućuju da procijene hoće li se svote koje im se duguju biti pravodobno plaćene. Vjerovnici su isto tako zainteresirani za poduzetništvo (biznis) poduzetnika tijekom kraćeg razdoblja nego zajmodavci ako nisu ovisni o daljnjem postojanju poduzetnika kao njihovog glavnog kupca.

5. **Kupci**. Kupce zanimaju računovodstveni podaci i informacije o nastavku poduzetništva (biznisa) poduzetnika, posebice kad imaju dugoročne poslovne odnose s njim ili su ovisni o tom poduzetniku.

6. **Vlade i njihove agencije**. Vlade i njihove agencije zainteresirani su za raspored (alokaciju) imovine, odnosno posjedovnih dobara (resursa) i za poduzetništvo (biznis) poduzetnika. Oni su također zainteresirani za računovodstvene podatke i informacije zbog donošenja gospodarske politike, zbog reguliranja poduzetništva gospodarskih subjekata, odnosno poduzetnika, određivanja poreznih politika kao osnove za statistiku nacionalnog dohotka i sličnih statistika.

7. **Javnost**. Poduzetnici utječu na pojedince u javnosti kao ukupnosti obaviještenih i upućenih koji oblikuju opće mišljenje na različite načine. Primjerice, poduzetnici mogu značajno pridonijeti lokalnom gospodarstvu na mnogo načina, kao što je zapošljavanje većeg broja ljudi i kupujući od lokalnih dobavljača. Novčano-računovodstvena izvješća poduzetnika mogu pomoći javnosti, pružajući joj računovodstvene podatke i informacije o tendenciji razvoja (trendovima) i najnovijem razvoju prosperiteta poduzetnika, odnosno njegovim postignućima te o rasponu njegova poduzetništva.¹⁰

2.1. *Korisnici računovodstvenih informacija dioničarskog društva*

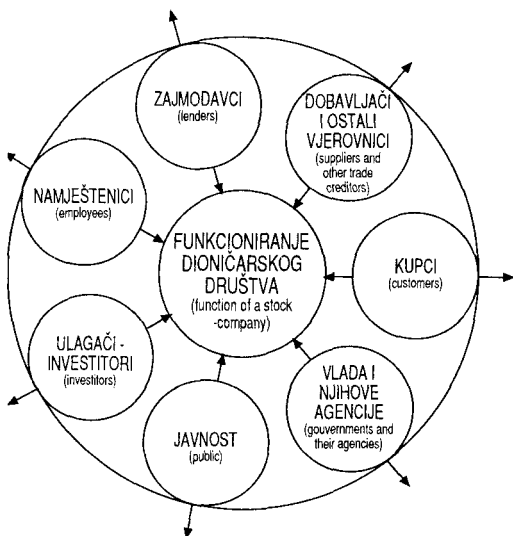
Premda se svim informacijskim potrebama za računovodstvenim podacima i informacijama spomenutih korisnika (unutarnji (interni) i/ili vanjski

¹⁰ Vidjeti točku 9., Okvira za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja, Međunarodni računovodstveni standardi, (Službeni tekstovi), II. izmijenjena i dopunjena naklada, RRIF-plus, Zagreb, 1997., str. 29 i 30.

(eksterni)) ne može u potpunosti udovoljiti putem novčano-računovodstvenih izvješća opće namjene - temeljnim, postoje informacijske potrebe koje su zajedničke svim korisnicima računovodstvenih informacija. Primjerice, računovodstvene informacije o svotama potraživanja od kupaca, rokovima dospjeća i mogućnosti naplate. Navedena novčano-računovodstvena izvješća mogu udovoljiti njihovim potrebama.

Kada je riječ o korisnicima računovodstvenih podataka i informacija dioničarskog društva odnosno glavnica udruge, treba poglavito uvažiti posebnosti odnosno glavnica udruge i njezinu poduzetničku okolinu.

Općenito, korisnike računovodstvenih podataka i informacija, a s motrišta funkcioniranja dioničarskog društva (function of a stock-company), odnosno glavnica udruge možemo prikazati kako je to učinjeno na slici 4.

Slika 4. Korisnici računovodstvenih informacija dioničarskog društva

S tim u svezi, ravnateljstvo (management) poduzetnika, prezentirajući navedena novčano-računovodstvena izvješća putem računovodstvenog sustava informiranja, mora uvažavati brojnost korisnika tih izvješća i njihove interese.

3. ZAKLJUČAK

Pripremanje, sastavljanje i prezentiranje novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika (bi-

lance, računa dobitka i gubitka, promjene glavnice - izvješće o svim promjenama glavnice ili izvješće o promjeni glavnice osim promjena nastalih iz kapitalnih transakcija s vlasnicima i raspodjele vlasnicima, izvješće o novčanom tijeku i bilančno-računovodstvene politike i bilješke uz novčano-računovodstvena izvješća) u Republici Hrvatskoj temelji se na institucionalnom okviru.

U procesu poduzetništva i poduzetničkog odlučivanja neophodne su odgovarajuće informacije. Nedvojbeno, veći dio tih informacija nastaje u računovodstvenom informacijskom sustavu, odnosno računovodstvu poduzetnika i one su sastavnice navedenih izvješća.

Sustav novčano-računovodstvenih izvješća poduzetnika povezuje računovodstveni informacijski sustav odnosno računovodstvo prilikom pripremanja i sastavljanja navedenih izvješća i računovodstveni sustav informiranja prilikom prezentiranja novčano-računovodstvenih izvješća.

LITERATURA

1. Zakon o računovodstvu, Narodne novine, br. 90., Zagreb, srijeda, 30. prosinca 1992.
2. Međunarodni računovodstveni standardi, Narodne novine br. 47/95., 65/96., 39/97., 105/97., 3/99., 148/99. i 2/00.
3. Službena stajališta Stalnog odbora za objašnjenje Međunarodnih računovodstvenih standarda, Narodne novine, br. 148/99.
4. Stavovi Hrvatskog odbora za računovodstvo i računovodstvene standarde (HORRS-a) u svezi primjene Međunarodnih računovodstvenih standarda, Narodne novine, br. 18/94. i 25/99.
5. Okvir za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja, Međunarodni računovodstveni standardi 2000., Hrvatska zajednica računovoda i financijskih djelatnika, Zagreb, 2000.
6. Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine, br. 111/93.
7. Međunarodni računovodstveni standard 1 (promijenjen 1997.) Prezentiranje financijskih izvještaja, Narodne novine, br. 3, Zagreb, petak 8. siječnja 1999.

8. Proklin, P., Pristup računovodstvenim politikama, Novi računovodstveni sustav utemeljen na međunarodnim računovodstvenim standardima, zbornik radova, RRiF, Zagreb, prosinac 1992.

9. Okvir za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja, Međunarodni računovodstveni standardi, (Službeni tekstovi), II. izmijenjena i dopunjena naklada, RRiF-plus, Zagreb, 1997.

10. Proklin, P., Benedikt Kotruljević - der eigenliche 'Erfinder' der doppelten Buchführung, "Bilanzbuchhalter" - Zeitschrift für Führungskräfte im Finanz - und Rechnungswesen und Controlling, 11/96., München 1996

Petar Proklin, Ph.D,
Faculty of Economics, Osijek,
Marina Proklin, graduate B. Econ.,
ZAP/PSI, Osijek,
Blaženka Hadrović, B. Econ.,
Faculty of Economics, Osijek

MONETARY-ACCOUNTING REPORTS OF ENTREPRENEURS IN THE REPUBLIC OF CROATIA AND THEIR INSTITUTIONAL FRAME

Summary

In the process of entrepreneurship and entrepreneur decision-making the appropriate information are indispensable. Undoubtedly, the larger part of these information develops in the accounting information system and accountancy of the entrepreneurs respectively being the component parts of the reports for general purposes - the basic and the managerial ones. The preparation, drawing up and presentations of the entrepreneurs' monetary-accounting reports (balance, profit and loss account, changes of capital - report on all changes of capital stock except for the ones emerged from capital transactions with owners and distribution to owners, the report on the flow of capital and balance-accounting policy and the annotations with the monetary-accounting reports) in the Republic of Croatia are based on the institutional framework.

Key words

accountancy, monetary-accounting reports, financial accountancy, managerial accountancy, institutional framework